

Posudek diplomové práce

Diplomandka: Mgr. Magda Juránková
Studijní obor: španělština
Téma práce: „Aspekt postmodernismu v díle Maria Vargase Llosy“
Rozsah: 83 stran
Vedoucí: Doc. PhDr. Hedvika Vydrová
Oponent: PhDr. Michal Fousek, PhD.
Datum obhajoby: 23. 5. 2005

Předkládaná práce od prvních řádků dává tušit, že půjde o studii vyzrálou, poučenou, promyšleně koncipovanou a logicky vystavěnou. V následujících kapitolách a závěru se tento počáteční předpoklad vrchovatě naplní.

Magdu Juránkovou zaujala problematika postmodernismu a jeho projekce do literárního díla, konkrétně do dvou románů peruánského spisovatele Maria Vargase Llosy: *La tía Julia y el escribidor* (1977) a *El hablador* (1987). Vlastnímu rozboru děl přededeslala rozsáhlou kapitolu (str. 2-35), v níž vymezuje postmodernismus jako fenomén společensko-historický i estetický a literární, jeho vztah k modernismu a specifické rysy obou v Latinské Americe. Nespokojila se s kompilačním výčtem základních charakteristik postmodernismu, ale na základě důkladné obeznámenosti s příslušnou kritickou literaturou (autorčina erudice je imponující a dokládá přínos dalšího - nefilologického – školení) poukazuje na obtížnost vymezení postmodernismu, problémy s nevyjasněností a mnohoznačností některých termínů (např. modernismu – zde bych se rozhodně neztotožnila s tvrzením na str. 4 a dalších, že modernismus si udržoval odstup od sociální a politické reality; je obecně uznávaný např. souběh evropských a amerických uměleckých avantgard 20. a 30. let 20. století s politickým děním; dokonce ani v úzkém vymezení hispanoamerického literárního modernismu přelomu 19. a 20. století to neplatí)) a nutnost vzít v úvahu odlišné charakteristiky latinskoamerického světa. Pracuje s prameny kriticky a v řadě případů i polemicky. Výborné jsou úvahy o konceptu „západní kultury“, o latinskoamerické multikulturalitě, soužití literární a orální kultury, prostoupení primárních kulturních zkušeností s novými technologiemi (poukaz na novodobý primát vizuality). Závěrečné zhodnocení postmodernismu založené na skepsi (postmodernismus chápaný spíše jako krize modernismu než nové vyústění společenského a estetického pohybu) je přesvědčivé.

Druhá kapitola je věnována stručnému shrnutí názorů Vargase Llosy na postmodernismus a předjímá již bezprostředně dvě následující kapitoly - třetí a čtvrtou - věnované rozboru narativních struktur zmíněných románů. Obě se vyznačují obdobnými kvalitami jako kapitola úvodní: strukturovanými odkazy na rozsáhlou sekundární literaturu, respektem k již vysloveným názorům, ale také kritičností k nim a nezávislostí vlastních soudů. Zde navíc přistupuje zaujetí uměleckým dílem, možností rozkrýt jeho vnitřní organičnost a pokusit se o uchopení významů, jejichž je nositelem.

Pro Juránkovou hlavní spojnicí obou děl je jejich metaliterární a metanarativní povaha, i když každé z nich klade důraz na odlišné aspekty. V *La tía Julia...* to je především téma psaní (ale také čtení) a vztah autora a vyprávěče. Rozbory složitého přediva vztahů mezi hlavními postavami-spisovateli (jež jsou dvě s hlediska vyprávěného příběhu, ale „zdvojují“ se s hlediska aktu psaní a vyprávění) jsou důmyslné a čtenářsky poutavé. Vysoce zajímavá je také úvaha o vztahu umění a masové kultury, parodie a orální tradice (45), intertextualitě a problematizaci autorské originality (54 aj.).

U druhého románu - *El hablador* – sdílím diplomandčinu nedůvěru k českému překladu titulu a jedné z hlavních postav jako „vyprávěč“ (i když chápu obtíž, jakou tento výraz asi

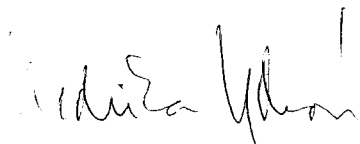
představoval pro překladatelku), a to z důvodu, jenž vyplývá ze samé postaty jednoho z úkolů, které si diplomandka stanovila: vysledovat vnitřní dynamiku konceptů vyprávění a psaní. Zde je to z jejího pohledu zejména napětí mezi dvěma kulturami: literární a orální. Opět i v této kapitole se Magdě Juránkové daří spojit důkladnou textovou analýzu s neustálým zřetelem k hlavním otázkám, které si položila na počátku práce – tedy případné přítomnosti rysů postmodernismu v obou dílech. (Poznámka na okraj: Williamsovo rozdělení korpusu výpravného díla Vargase Llosy na dvě skupiny – modernistickou a postmodernistickou - citované na str. 36, mi připadá diskutabilní.) Výmluvný je poukaz na hru Vargase Llosy s referenčními odkazy na „skutečnost“, tedy v jeho pojetí „lež pravdy“, a její vztah k fikci, tedy „pravdě lži“ (Machigengové!). Zajímavá je taky polemika s názory Emila Volka (68-69; osobně bych se klonila spíše k Volkovu hodnocení románu jako jisté „falše“, i když on sám tohoto termínu nepoužívá).

Kvality práce stvrzuje poměrně obsírný závěr, v němž se autorce podařilo utřídit, shrnout a zdůraznit předchozí soudy a přesvědčivě se vrátit ke své výchozí tezi, že postmodernismus je spíše výrazem současnosti (Vargase Llosy i naší) než dramatickým rozchodem s modernismem a nastolením nové éry.

Magda Juranková doprovodila práci zdařilým a neobvykle důkladným španělským souhrnem (Resumen) a rozsáhlým soupisem použité literatury.

Domnívám se, že práce přesahuje úroveň běžných diplomních prací a mohla by se stát podkladem pro rigorózní řízení. Navrhuji, aby byla hodnocena jako

v ý b o r n á

V Praze 16. 5. 2006

Doc. PhDr. Hedvika Vydrová